

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ**  
**ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
Кафедра філософії, біоетики та іноземних мов

**Силабус навчальної дисципліни**  
**«Латинська мова та медична термінологія»**

|                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|---------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Обсяг навчальної дисципліни</b>                      | Загальна кількість годин на дисципліну: 90 годин, 3 кредитів ЄКТС.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни</b> | За розкладом занять.<br>Кафедра філософії, біоетики та іноземних мов<br>Одеса, вул.Ольгіївська, 4.                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>Викладачі</b>                                        | Доцент: <i>к. філолог. н.</i> Нагачевська Світлана Анатоліївна.<br>Асистенти: <i>ст. викл.</i> Нетребчук Любов Миколаївна,<br><i>ст. викл.</i> Самойленко Тетяна Олександрівна,<br><i>ст. викл.</i> Пислар Тетяна Петрівна.                                                                                                                                                                    |
| <b>Контактна інформація</b>                             | Контактна інформація<br>Е-mail: <a href="mailto:philosbioet@onmedu.edu.ua">philosbioet@onmedu.edu.ua</a><br>Очні консультації: з 14.00 до 16.00 кожного вівторка, з 9.00 до 14.00 кожної суботи<br>Онлайн - консультації: з 14.00 до 16.00 кожного вівторка, з 9.00 до 14.00 кожної суботи. Посилання на онлайн - консультацію надається кожній групі під час занять окремо (Microsoft Teams). |

**КОМУНІКАЦІЯ**

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

**АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

*Предметом дисципліни є латинська мова та основи медичної термінології. Латинська медична термінологія – комплексне поняття, до якого входять: анатомо-гістологічна номенклатура, клінічна та фармацевтична термінології.*

*Мета дисципліни*

Навчальна дисципліна «Латинська мова» формує професійно-орієнтовані комунікативні компетентності та закладає основи знань з медичної термінології з перспективою їх подальшого використання у професійній діяльності.

*Завдання дисципліни:*

- формування здатності розуміти медичні терміни;
- формування вміння свідомо користуватися науковою анатомо-гістологічною, клінічною та фармацевтичною термінологією.

*Очікувані результати*

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ**  
**ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
**Кафедра філософії, біоетики та іноземних мов**

*У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:*

*Знати:*

- граматичний матеріал;
- близько 1000 лексичних одиниць та основних словотворчих елементів, що використовуються в медичних термінах;
- морфологічні способи утворення термінів;
- фармацевтичні та клінічні ідіоми;
- основні правила оформлення латинської частини рецепта;
- етимологічні характеристики частотних відрізків, які вживаються в назвах лікарських препаратів.

*Вміти:*

- перекладати анатомо-гістологічні терміни з латинської на рідну мову та навпаки;
- утворювати клінічні терміни;
- перекладати клінічні терміни та діагнози з латинської на рідну мову та навпаки;
- вести ділову документацію латинською мовою;
- правильно оформляти латинську частину рецепта;
- користуватися латинською медичною термінологією у професійному спілкуванні.

**ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

*Форми і методи навчання*

Курс буде викладений у формі практичних занять та самостійної роботи здобувачів вищої освіти. Під час викладання дисципліни будуть використовуватися наступні методи навчання: словесні методи (розповідь, бесіда, інструктаж, самостійна робота з підручником), практичні методи (вправи, тестові завдання), наочні методи (мультимедійні презентації, таблиці, схеми).

*Зміст навчальної дисципліни:*

- Тема 1. Латинський алфавіт. Коротка історія розвитку латинської мови. Вимова голосних та приголосних. Дифтонги та диграфи. Буквосполучення. Довгота та короткість голосних. Наголос. Особливості наголосу у словах грецького походження.
- Тема 2. Іменник. Граматичні категорії іменника. Словникова форма. Визначення основи та роду. Відміни іменників. Неузгоджене означення.
- Тема 3. Прикметник. Граматичні категорії прикметника. Дві групи прикметників. Відмінювання прикметників. Узгодження прикметника з іменником. Структура багатослівних анатомічних термінів.
- Тема 4. Морфологічна і синтаксична структура дво- і багатослівного анатомічного терміна з різними типами означень.
- Тема 5. Ступені порівняння прикметників. Прикметники вищого ступеню. Ступені порівняння, утворені від різних основ. Неповні ступені порівняння. Відмінювання прикметників у вищому ступені.
- Тема 6. Найвищий ступінь прикметників. Узгодження прикметників найвищого ступеня з іменниками.
- Тема 7. Jusjurandum. Іменники III відміни чоловічого роду. Винятки з правила про рід. Назви м'язів.
- Тема 8. Іменники III відміни жіночого роду. Винятки з правила про рід. Суфікси іменників жіночого роду.
- Тема 9. Іменники III відміни середнього роду. Винятки з правила про рід.
- Тема 10. Називний відмінок множини іменників та прикметників.
- Тема 11. Родовий відмінок множини іменників та прикметників.

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ**  
**ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра філософії, біоетики та іноземних мов

- Тема 12. Афоризми. Терміноутворення. Суфіксація. Частотні латинські та грецькі суфікси іменників і прикметників.
- Тема 13. Структура клінічних термінів. Греко-латинські дублетні позначення органів, частин тіла.
- Тема 14. Греко-латинські дублетні позначення органів, тканин; терміноелементи, що означають патологічні відхилення органів, види оперативних втручань. Суфікси в клінічній термінології.
- Тема 15. Утворення клінічних термінів за допомогою префіксів.
- Тема 16. Греко-латинські дублетні позначення органів, частин тіла, тканини, секретів, статі, віку.
- Тема 17. Терміноелементи, які означають різні фізичні якості, відношення та інші ознаки.
- Тема 18. Gaudeamus. Номенклатура лікарських засобів. Лікарські форми. Структура фармацевтичного терміну.
- Тема 19. Дієслово. Граматичні категорії. Наказовий та умовний спосіб. Основні рецептурні формулювання. Дієслово “fio, fieri”.
- Тема 20. Acc. et Abl. у рецептах. Прийменники у стандартних рецептурних виразах.
- Тема 21. Структура рецепта. Правила оформлення латинської частини рецепта. Вживання Accusativus при виписуванні таблеток, супозиторій та плівок.
- Тема 22. Хімічна номенклатура. Назви хімічних елементів, оксидів, кислот.
- Тема 23. Хімічна номенклатура. Назви солей.
- Тема 24. Найважливіші рецептурні скорочення. Виписування рецептів.

*Перелік рекомендованої літератури*

*Основна:*

1. Нетребчук Л.М., Самойленко Т.О., Копіца Є.П., Толкачова Н.Д. Латинська мова та медична термінологія: Навчальний посібник для студентів I і II курсів медичного та стоматологічного факультетів – Одеса : ОНМедУ, 2020. – 192 с.
2. Латинська мова та основи медичної термінології: підручник / Л.Ю. Смольська, П.А. Содомора, Д.Г. Шега та ін.; за ред. Л.Ю. Смольської. – 4-е вид. – К. : ВСВ «Медицина», 2019. – 472 с
3. Латинська мова та медична термінологія (практикум) / Кісельова О. Г., Лехніцька С. І., Шпинта Г. М. – К.: Книга-плюс, 2016 – 372 с.

*Допоміжна*

1. Латинська мова для студентів стоматологічних факультетів = Lingua Latina ad usum stomatologiae studentium: підручник / О. М. Беляєва, В. Г. Синиця, Л. Ю. Смольська, М. І. Гуцол; за заг. ред. О. М. Беляєвої. – К. : ВСВ «Медицина», 2015. – 496 с.
2. Беляєва О. М. Латинсько-український тлумачний словник клінічних термінів / О. М. Беляєва. – К. : ВСВ «Медицина», 2016. – 224 с.

**ОЦІНЮВАННЯ**

*Форми і методи поточного контролю:* усний (опитування), практичний (виконання тренувальних вправ, тестів), оцінювання навичок перекладу анатомо-гістологічних, клінічних та фармацевтичних термінів на занятті, оформлення рецептів.

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ**  
**ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
Кафедра філософії, біоетики та іноземних мов

**Критерії оцінювання поточної навчальної діяльності здобувача вищої освіти**

| <b>Оцінка</b>    | <b>Критерії оцінювання</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Відмінно «5»     | Здобувач освіти вільно володіє загальними правилами утворення латинських номенклатурних анатомічних, гістологічних, клінічних та фармацевтичних термінів, вільно володіє необхідною лексикою, знає граматику оформлення латинської частини рецепта; бере активну участь в обговоренні теми заняття, впевнено демонструє практичні навички перекладу багатослівних медичних термінів латинською мовою, висловлює свою думку щодо змісту латинських афоризмів, демонструє творче мислення. Рівень компетентності високий, здатність до самостійного поповнення знань. |
| Добре «4»        | Здобувач освіти добре володіє лексичним та граматичним матеріалом, бере участь в обговоренні теми заняття, демонструє практичні навички перекладу медичних термінів, морфемного аналізу та утворення клінічних термінів та перекладу рецептів латинською мовою з деякими помилками, висловлює свою думку щодо змісту латинських афоризмів. висловлює свою думку з теми заняття. Рівень компетентності достатній.                                                                                                                                                    |
| Задовільно «3»   | Здобувач освіти недостатньо володіє лексичним та граматичним матеріалом, невпевнено бере участь в обговоренні теми заняття, практичні навички перекладу медичних термінів, морфемного аналізу та утворення клінічних термінів та переклад рецептів латинською мовою слабкі. Рівень компетентності середній, репродуктивний. Володіє знаннями для подолання допущених помилок.                                                                                                                                                                                       |
| Незадовільно «2» | Здобувач освіти не володіє лексичним та граматичним матеріалом, не володіє навичками перекладу медичних термінів та рецептів латинською мовою, не вміє утворювати клінічні терміни за заданим значенням, не знає частотні терміноелементи, словотворчі афікси, не бере участь в обговоренні теми заняття. Рівень компетентності низький.                                                                                                                                                                                                                            |

*Форми і методи підсумкового контролю: диф.залік.*

До диф.заліку допускається здобувач, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

**САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Самостійна робота передбачає підготовку до кожного практичного заняття.

**ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

*Політика щодо дедлайнів та перескладання:*

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ**  
**ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
Кафедра філософії, біоетики та іноземних мов

*Політика щодо академічної доброчесності:*

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-навушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання індивідуального опитування, виконання тестових завдань, оцінки за розв'язання ситуаційних завдань, виконання індивідуального завдання, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (тестових завдань, ситуаційних завдань, індивідуального завдання, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові ситуаційні завдання, індивідуальні завдання, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

*Політика щодо відвідування та запізнень:*

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються. Запізнення на заняття – не припустимі. Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

*Використання мобільних пристроїв:*

Використання будь-яких мобільних пристроїв заборонено. При порушенні даного пункту здобувач має покинути заняття та в журналі викладач ставить «нб», яку він повинен відпрацювати у загальному порядку.

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

*Поведінка в аудиторії:*

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.